СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LII. Ч. 31. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, середа, 16-го лютого 1944. No. 31. NEW YORK and JERSEY CITY, Wednesday, February 16, 1944. VOL. LII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ВИЛКІ ЗГОЛОСИВ СВОЮ КАНДИДАТУРУ ПРИ ВИБОРАХ НОВОГО ПРЕЗИДЕНТА В 1944 РОЦІ

ПОРТЛЕНД (Орегон). — Вендел Вилкі, кандидат на президента в 1940. р. з рамени Республиканської Партії, зголосив зовсім по формі свою кандидатуру на президента при виборах в осені 1944. р. Він подав комунікат до ґазет з відповідною заявою, іменував Ралфа Ґ. Кейка як свого менаджера для переведення передконвенційної аґітації і проголосив кличі, на підставі яких Республиканська Партія має нагоду перевести вибір свого кандидата. Вилкі твердить, що: 1. Америка може виграти війну лекше з републиканським президентом ніж з демократичним; 2. Републиканська Партія має ліпше зрозуміння післявоєнних справ ніж Демократична і переведе лекше економічні переміни; 3. Републиканська Партія глибше розуміє ролю Злучених Держав у світовій політиці і лекше переведе порозуміння з іншими державами.

Ралф Кейк уже вибрався в дорогу до Ню Йорку щоб тут відкрити краєве аґітаційне бюро.

СЕНАТОР ТРУМЕН ЗА ЧЕТВЕРТУ КАДЕНЦІЮ РУЗВЕЛТА.

ДЖЕКСОНВИЛ (Флорида). — Сенатор Гарі С. Трумен, предсідник комісії для інвестиґацій, виявив тактику републиканців, яка змагає до цього, щоб перебільшувати помилки теперішньої адміністрації для своєї аґітації, але така тактика, твердить Трумен, послужить до цього, щоб ці помилки вітверто вияснити. При цій нагоді Трумен сказав, що поразка демократів при цьогорічних виборах може лише проволічи війну і загрозити мирови. Щоб виграти війну, треба уложити підстави для існування світового ладу після війни. „А певно, що нема в Злучених Державах другої людини, яка знала б усі розгалуження, проблєми і подробиці про переговори з іншими державами і плянами для кінцевої перемоги так, як наш начальний командант. У такому часі, як тепер, ми потребуємо його досвіду".

ЧИСЛО ЦИВІЛЬНОГО НАСЕЛЕННЯ МЕНШАЄ.

ВАШИНҐТОН. — Цензусове бюро виявило, що між квітнем 1940. р. і листопадом 1943. р. число цивільного населення в Злучених Державах змаліло на 4,021,220 душ.

ТОВПИ ПОДАТКОВЦІВ ШУКАЮТЬ ПОРАДИ ДЛЯ ПЛАЧЕННЯ ПОДАТКІВ.

НЮ ЙОРК. — Податкові бюра в дільниці Менгетен облягають товпи народу, шукаючи поради, як виповняти цьогорічні податкові викази. З огляду, що в половині 1943. р. перемінено так званий Податок Перемоги на звичайний Воєнний Податок, як також з огляду на інші труднощі, податковці не всилі якслід зрозуміти всіх питань на бляньќетах. Учорашного дня одно лише податкове бюро на Долі Міста полагодило запити 8,000 людей. Щоби заспокоїти велике число запитуючих, колектор податків старається дістати дозвіл на використання шкіл для приміщення урядовців до порад.

КОНҐРЕС ОСТЕРІГАЄ РУЗВЕЛТА ПЕРЕД ВЕТОМ ПОДАТКОВОГО ЗАКОНУ.

ВАШИНҐТОН.—Провідники конґресу вислали до президента Рузвелта осторогу, щоби він не ветував нового податкового закону, який саме ухвалили обі палати, бо не стане часу перед виборами ухвалити інший податковий закон. Законопроєкт, ухвалений щойно конґресом, установляє податок у висоті $2,300,000,000 на наступний фіскальний рік. Спосіб вибирання податку і вимір є такий самий як тепер.

ЯПОНЦІ ВЖИВАЮТЬ ГАРМАТ НА ЛІТАКАХ.

ВАШИНҐТОН. — Японці придумали нові літаки, з яких можна стріляти гарматами. Вони вживають цих літаків від часу битв на островах Рабав. Їхні пільоти не дуже виставляються тепер на небезпеку, як це вони робили передтим, а це вказує, що японців брак пільотів. Це виявив лютенант-командант Джеймз Воз. Він теж сказав, що американські літаки системи „гелдайвер" є більше доцільні до нападу, ніж японські.

ПЛАКСИВІ ЛИСТИ НЕБЕЗПЕЧНІ ДЛЯ ВОЯКІВ.

ШИКАҐО. — На Медичнім Конґресі для Виховання виголосили промови військові знавці, які виявили, що небезпека для душевних забурень між вояками на полі бою коріниться на домашному фронті. Родини посилають плаксиві листи до вояків, висловлюючи жаль за ними, а це викликає психічні забурення й умові недуги. Хоч як медицина поступила вчасі війни, то всетаки ні порошки ні пігулки не зможуть направити шкоди, яку заподівають самі родини такими листами.

Пляни для переможеної Японії

ВАШИНҐТОН. — Хоч ще Японія не перŕможена, але вже приготовляються пляни для її цивільної господарки по війні. Так, як тепер справи виглядають, плянований міжнародній уряд не має на ціли винищення японського населення, лише цілковитого його розброєння згідно із засадами, проголошеними на конференції в Каїро. Пляни підготовляє між ін. бувший американський амбсадор до Японії Джозеф С. Ґру, який є спеціяльним асистентом секретаря стейту Кордела Гола. На підставі тих плянів Японії відберуть всі воєнні, а навіть і передвоєнні територіяльні здобутки, а оставлять лише корінно японські землі. Чисто воєнні фабрики вчасти понищуть, а вчасти поперемінюють їх на мирові фабрики. В такому випадку продукція Японії зросте до небувалих розмірів і стане придатною для цілого Сходу. Непевне лише ще, що зробити з японськими шовковими виробами, чи їх продовжувати, чи застановити. Це тому, що в міжчасі розвинено в Америці синтетичні вироби, які заступають шовк і цей промисл не можна руйнувати японською конкуренцією.

РУЗВЕЛТ ЗАПЕРЕЧУЄ ПОБИТТЯ ТИМОШЕНКА СТАЛІНОМ

ВАШИНҐТОН. — На розмові з провідниками конґресу президент Рузвелт розговорився про історію побиття маршала Симона Тимошенка Сталіном. Вістку передано з Лондону нібито на підставі оповідання невтрального диплеомата, що вчасі приняття в Теґерані підхмелений Тимошенко, недавній начальний командант російського фронту на Україні, почав викрикувати, зраджуючи деякі урядові тайни. Коли Сталін не зміг успокоїти Тимошенка поглядом, він устав, взяв фляшку і вдарив Тимошенка по голові. Тимошенко успокоївся, а Сталін сів назад побіч Чорчила і сказав: „У нас все так діється, коли є яке приняття. Ви мабуть не потребуєте так поступати з Вашим ґенералом Монтґомері". — Рузвелт назвав цю історію видумкою, а на потвердження того заявив, що Тимошенка цілком не було в Теґерані.

МАЙНО ВОРОЖИХ ЧУЖИНЦІВ ВАРТА 375 МІЛІОНІВ

ВАШИНҐТОН. — Ліо Т. Кравлі виявив, що вартість майна ворожих чужинців, що його перебрав тепер федеральний уряд, досягає суми $375,000,000. Крім ефективного маєтку опікун чужинного майна перебрав ще 41,000 чужинних патентів.

Доносять про поступ фінсько-російських переговорів

СТОКГОЛЬМ. — Фінляндія рішучо вже добре на дорозі до мира, каже Джорджь Аксельсон, кореспондент „Ню Йорк Таймсу", на основі своїх розмов з визначними політиками.

Пасіківі, фінський делеґат, що приїхав сюди для навязання контакту з російськими дипльоматами, ще не стрінувся з Олександрою Колонтай, советською представницею тут, але вже дістав умовини, на яких советський союз готов робити з Фінляндією мир. Ці умовини вважають загально багато кращими, як ждали; советський союз згоджується признати Фінляндії майже всі границі, які він признав їй був у попередній угоді, ба навіть оставити Фінляндії порт Ганґое, котрий у 1940. році Росія домагалася взяти в аренду. Не думає теж советський уряд наставати на зміну уряду в Фінляндії.

Одна швайцарська ґазета подала була вістку, що фінський уряд дістав від німецького уряду ноту з осторогою проти угоди з Росією. Німецьке урядове новинкарське бюро заперечує вістку. Німецький уряд хотів би не допустити Фінляндію до виходу з війни, а як це неможливо, то принаймні дістати від неї запевнення, що по її виході з війни Аліянти не будуть уживати Фінляндії як бази для воювання проти Німеччини.

ПОЛЬСЬКИЙ ПРЕМІЄР ВТРЕТЄ НЕ ВИЇХАВ ДО АМЕРИКИ

ЛОНДОН. — Міколайчик, премієр польського уряду на вигнанню, мав розмову з британським премієром Чорчилом. Він уже втретє відложив свій виїзд до Америки. Кажуть, що Чорчил не мав для Міколайчика ніякої потішаючої вістки.

Польський уряд у Лондоні відкликався до провідників підземельного руху в Польщі дати йому дозвіл увійти в пертрактації зо советським урядом у справі границь Польщі.

У польських кругах дискутується тепер над питанням, чи порадно тепер уступати деяким польським міністрам, як на це натякувано з советського боку. Советська преса атакувала польського президента Рачкевіча та ґенерала Сосньковського, як також міністрів Кота, Кукеля й Ромера.

ДЕМОРАЛІЗАЦІЯ В НІМЕЧЧИНІ

ЦЮРІХ. — До Швайцарії приходять з Німеччини вістки про поширення там крайної деморалізації серед населення. Внаслідок постійних аліянтських рейдів в Райху панують загальне грабунки, на які не помагають найлютіші розпорядки Ґестапа. Всюди існує чорна біржа, на контрабанд рахується за все кольосальні ціни. Кажуть, що 60 процентів німецького населення перемучене війною. Тепер уже молоді люди стараються на всі заставки викручуватися від воєнної служби.

ПОЛЯКИ ВИХОДЯТЬ НА ФРОНТ.—Польські відділи, що воюють плече об плече з червоною армією, вибираються на фронт проти німців.

ОСАДЖЕНИЙ КОРСУНЬ УПАВ

ЛОНДОН. — Червона армія заняла в понеділок Корсунь, котрий німці були сильно уфортифікували. В бою за нього вбито понад 2,000 німців і знищено 73 повзи. Останки 10 дивізій, захоплених на секторі Черкас, ще бються, хоча їх здушено тепер на просторі яких сто квадратових миль, 16 миль з півночі на полудне, а 7 миль із заходу на схід. Червона армія заняла теж Листвену, Петрушки й Туркенці.

Московський комунікат каже, німцям удалося було раз загнати клин у советські лінії коло Звенигородки, 28 миль на полудневий захід від Корсуня. Німецький комунікат признає, що російські війська атакують Вітебськ, на Білоруси, та наступають на Дубно, 85 миль на північний схід від Львова.

ҐЕН. ВЛАСОВ ПЕРЕХОДИТЬ ДО ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ.

СТОКГОЛЬМ. — Ревальський кореспондент одної фінської ґазети доносить, що війська ґен. Андрія А. Власова, зорґанізовані з російських воєнних бранців для німців, перейшли до червоної армії на естонськім фронті та помагали червоній армії добувати Найву.

За донесенням скандинавського телеґрафічного бюра, контрольованого німцями, війська ґенерала Власова складалися передусім з українців. Армію зорґанізовано минулого літа й вислано наперед на боротьбу проти югославських партизанів, а потім перенесено на балтійський фронт. Одна стокгольмська ґазета доносила минулого трудня, що ґенерала Власова арештувало Ґестапо в Ризі, бо він говорив забагато про Росію.

БРИТІЙСЬКІ НАСТУПИ ПІД РИМОМ.

АЛЖІР. — Американські війська посунулися на 200 ярдів у Касіно, а [illegible] милі від них на північний захід аліянти заатакували ворожі позиції довкола гори Кастельоне. На побережжю під Римом британські відділи аліянтської армії посунулися наперед при допомозі повзів та захопили міст понад залізницю на захід від Апрілії.

Назагал, на всему італійському фронті бої дещо ослабли. Великі бомбовики зовсім не вилітали на рейди, а менші зробили 800 вилетів.

Німців далі держаться в монастирі на горі Касіно. Аліянти скинули на нього летючки, в котрих остерігають усіх людей, що там схоронилися, аби покинули монастир, бо він незадовго буде під обстрілом.

Німці розбудували свою силу на полудне від Риму й мають тепер там 17 дивізій. Деякі посилення прибули з Німеччини. Аліянтські команданти певні, що вони дадуть німцям раду.

МАРШАЛ РУНДСТЕДТ ПРО ПРОТИІНВАЗІЙНІ ФОРТИФІКАЦІЇ.

ЛОНДОН. — Маршал Карл фон Рунстедт, один з найкращих німецьких ґенералів, скликав до своєї кватири представників преси та подав їм дані про способи німецької боротьби проти евентуальної інвазії Европи Аліянтами. Він представляв наперед, які знамениті фортифікації виставили німці на західнім побережжю Франції, та запевняв, що німці будуть там боронитися до останнього вояка.

Аліянтські воєнні обсерватори не вважають заяви Рунстендта за „блоф". Вони припускають, що заява маршала мала на цілі наперед запевнити німців, а по друге заставити Аліянтів здержатися покищо з інвазією. Аліянти витають заяву як засіб отверезіння своєї публичної опінії в справі інвазії.

НІМЦІ ЗБИРАЮТЬСЯ ЕВАКУВАТИ НОРВЕҐІЮ?

ЛОНДОН.— Норвезький уряд на вигнанню каже, він має дані на припущення, що німці збираються відкликати свої війська з Норвеґії, а лишити край у владі Квіслінґа та сильних відділів Ґестапа. До Осло прибуло недавно 500 вояків Ґестапа й їх негайно прилучено до штурмовиків Квіслінґа.

Каже цей уряд, що Ґестапо вже почало кампанію терору масовими арештами.

АМЕРИКАНСЬКІ ЛЕТУНИ БЮТЬ ПО ФОРПОСТІ ТРУКА.

ПЕРЛ ГАРБОР. — Американці почали наново атакувати острови Маршала. Сильні відділи літаків, що мають свої бази на літаковозах, атакували через три дні за рядом атол Ениветок, що лежить на дорозі до великої ворожої бази на острові Трук. Літаки армії й фльоти атакували ще 5 інших атолів у групі Маршала.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІЙСЬКА ЗАНЯЛИ ПУНКТ НА ПРОЛИВІ.

АЛІЯНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА НА ПІВДЕННО-ЗАХІДНОМУ ПАЦИФІКУ. — Американські війська заняли в суботу острів Умбой (що його називають теж Рукі), котрий лежить у самій середині проливу Вітіязу між Новою Ґвінеєю й Новою Британією.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Уряд і заробітня заплата

Останніми часами можна було доглянути що-раз більше наростаючу опозицію робітничих юній до федерального уряду. Ця опозиція викликує багато зацікавлення на всі сторони, бо, як загально відомо, робітничі юнії ще не мали ніколи в Білому Домі такого приятеля, як мають тепер. Багато з тої опозиції до уряду з боку юній можна було приписати конкуренції між Американською Федерацією Праці та Конгресом Промислових Організацій, з котрих кожна хотіла потягнути федеральний уряд виключно на свій бік. Останній одначе випад робітничих юній замітний тим, що цим разом проти федерального уряду виступили згідно представники „Ей-Еф-Ел" та представники „Сі-Ай-О".

Справа йде за робітничу заплату. Виступили представники обох федерацій робітничих юній проти федерального уряду зате, що уряд мовляв не подає справедливо підвищення коштів життя, а далі за те, що уряд не піддержує підвищення заплати відповідно до цих підвищених коштів життя. Перше питання обертається довкола того, чи правда є, як каже урядове бюро, що від 1. січня 1941. року кошти життя піднеслися на 23 проценти, чи правда є по боці робітничих юній, котрі кажуть, що за той час кошти життя піднеслися майже на 44 проценти. Друге питання обертається довкола питання, чи признавані підприємствами, зглядно урядовими бюрами, підвишки робітничої заплати покриваються зо зростаючими коштами життя.

Перше питання можуть вирішити між собою вчені люди навіть без довшої дискусії, і здається робітничим юніям зайво було підносити його аж перед публичним форумом. Заге друге питання дотикає загального питання робітничої політики, і зацікавлені в ньому повинні бути всі, робітники й підприємці, навіть урядовці, бож і вони побирають заплату, яка має меншу або більшу вартість залежно від коштів життя.

На жаль робітничі юнії, котрі нарікають, що підвишки, признані урядом для „робітників у білих ковнірцях", не відповідають зростови коштів життя, дещо замотали справу; наприклад вони взяли під увагу тільки звичайну заплату, а не брали під увагу справжньої заплати, не включили в це заплати за працю понад звичайні години („овертайм"). Багатьом дослідникам справа здається, що ще ясніше поставлено би справу тоді, якби робітничі юнії виступили з якимось пляном звязати підвишку робітничої заплати зо зростом коштів життя; повинно би чейже так бути, щоби вміру зросту коштів життя підносилася автоматично зарібна заплата.

Певна річ, що придумати плян переведення такої ідеї в життя не легко, бо справа не така проста, як на перший погляд виглядає. Одначе нині чи завтра, громадянство буде мусіти взятися за те, аби завести якусь гармонію між робітничим зарібком і коштом життя. Як робітництво промине на це нагоду, яка трапляється тепер, буде воно мусіти ждати на таку нагоду дуже довго.

Замало тільки вимагати!

Наше громадянство тільки в малій частині розуміє, що така праця, якої воно вимагає від таких ним установлених народніх установ, як Український Конгресовий Комітет, потребує фондів, та що без грошевих витрат не можна повести навіть такої акції як Ударна Кампанія в справі Военних Бондів. Бо скільки люди не зробилиб з чисто патріотичного обовязку, і скільки не витратилиб на це свого часу і гроша, то всеще залишається багато дечого такого, що треба покрити громадським порядком, себто тим грошем, що його зложить наше громадянство.

Є тепер така пора, що мусимо сказати собі просто й ясно: Як тільки громадянство не зложить скоро поважнішої суми гроша на американську акцію Українського Конгресового Комітету, то в першу чергу воно буде винувате за те, якщо ще й тепер не буде виказана збоку цього Комітету якась більша робота.

Це така зрозуміла справа, що над нею не требаб розводитись. Але пригадуємо її, бо бачимо, що охочих до нарікань і критики є в нас багато, але коли приходиться подбати реально про те, щоби усунути причини нарікань, то вже з тим іде тяжче. Замало міняти особи, щоби поправити якесь недомагання, бо навіть найкраща людина нічого не вдіє там, де треба гроша, якого вона не має. Український Конгресовий Комітет має тепер стільки фондів, щоб покрити ними патріотичну акцію американських українців у справі Четвертої Военної Позички. А позатим не має ніяких інших грошевих засобів. Значить, що тяжко йому в таких обставинах навіть уложити дальші пляни видавничої акції, бо ті пляни получені відразу з певними грошевими зобовязаннями за папір, друк і працю.

Пишемо про те, що є очевидним, що знаємо з звітів, що проголошується в пресі. Себто з звітів посилок і жертв на працю Українського Конгресового Комітету. В такий спосіб, як ті жертви ідуть, поважної праці не виконаємо. А як ті жертви опізнюємо, то тим самим ми, американсько-українське громадянство, а не хто інший, опізнюємо теж і ту працю, якої собі бажаємо та за якою ми заявились на Другім Конгресі в Філядельфії.

Не знаємо, яку працю отсей нововибраний У. К. виконає. Знаємо тільки те, що ми обовязані дати йому можливість її виконати. Ось і тому обовязані ми чимскорше підпомогти його грошевими жертвами в такий спосіб, щоб він міг взятись якнайскорше за серіозну видавничу працю, яку і без того дуже важко наладнати. Отже принаймні подбаймо, щоб зняти з голови Комітету журбу за гроші, заставляючи його дбати і думати про щось далеко важніше.

Тому тепер слово в першу чергу за нами — українські громадянки і громадяни!

Проф. М. Чубатий.

За що йде боротьба в Европі?

Друга світова війна й її табори.

За памяти нашого покоління вже друга світова війна вибухла в Европі, що перекотилася й поза Европу та своїм пожаром обняла мало не цілий земський глъоб. Замітне, що й воюючі табори небагато змінилися. По одній боці Німеччина зі своїми сателітами, здебільша поавстрійського походження, по другім боці Англія, Франція, Росія та Америка. Війна Японії з Америкою це немов окрема війна, незалежна від Росії та Німеччини.

Коли поглянути взад в історію, то деякі конфлікти европейських держав вже мають свою історію. Так, наприклад, конфлікт французько - німецький за погранича, Альзацію та Льотарингію, триває вже тисячу літ з гаком безогляду, яка Франція була, цісарська чи републиканська, а Німеччина, чи диктаторська чи іншого внутрішнього устрою. Конфлікт Англії з Німеччиною повторюється вже вдруге, та є чи не найважнішою причиною тих двох світових воєн. І можливо, що й він не останній, безогляду на це, чи буде Німеччина републиканська, монархістична, чи друга.

З такою самою правильністю повторюються конфлікти поміж Німеччиною та Польщею і Росією.

Знов мала Болгарія, словянська країна з доволі русофільськими традиціями, вже вдруге найшлася в німецькім таборі, здавалосяб таки проти власного природного нахилу.

Ось це є історичні факти.

Розглядаючи теперішні воюючі сторони слід ствердити, що табор Обєднаних Держав складається головно з країн демократичного порядку. Тому теж вони видвигнули ідеологічні кличі цеї війни, воля для всіх, демократія.

Табор „Осі" виглядає ніби ідеологічно сцементований, бо це табор більше або менше фашистівської диктатури, але не без виїмку. Фінляндія, наприклад, є крайною взірцевої демократії, хоч воює по боці фашистівсько - диктаторських держав!

І з другого боку по стороні таких двох стовпів демократії, якими є Америка та Англія, воює нині на сто відсотків диктаторська Росія, що має інше розуміння того, що називаємо демократією. Тому і запевнення про „демократію", чи „волю народів", що їх находимо в російських комунікатах, мусимо вважати радше фразами доброго тону, що появляються зогляду на демократичних могутніх союзників.

Так само диктаторськими країнами є деякі републики полудневої Америки, передовсім найбільша з них, Бразилія.

То саме відноситься до інших членів Обєднаних Держав. Є між ними країни взірцевої демократії, як Норвегія чи Данія. Є країни, що внутрі, у себе дома, є демократичні, але менше демократичні на своїх кольоніях, як Голяндія та Бельгія. Є теж країни напівдемократичні як Греція, Польща, Югославія.

Це все говорить, що конфлікти виринають не так через світогляди, як через щось друге. Виходить, що народи боряться головно за свої інтереси. Нинішна світова війна, так само як і попередня, та як теж десятки других попередніх воен в історії Европи, це боротьба цілих народів за свої інтереси, за істнування для одних, за панування для других.

Війни життеві та війни завойовницькі.

Деколи ці інтереси воюючих слушні, але деколи вони неслушні. Раз нарід бореться за життя, за істнування, але часто бореться не так за життя, як за панування над другими, і то коштом життя другого народу. Бореться не за це, щоб вигодувати своїх, але за це, щоб своїм принести панування, а другим животіння або й завмирання. В таких випадках говоримо, що це є війна завойовницька або з латинська імперіялістична. Імперіялістичною стає війна все, коли хтось посягає по чуже, по частину його землі, території та по частину народу, який хоче поневолити. Саме Німеччина забажала доконче стати великою імперією і панувати над морями і багатими кольоніями, чим довела до вибуху двох останніх світових воєн. Німеччина світовою імперією не була, але мала охоту нею стати. Хотіла заняти в світі місце Англії. І звідси конфлікт теж і англійсько-німецький. Америка не мала завойовницьких плянів. Вона вступила до війни тому, що уважала для себе краще мати за сусіда на океанах Англію, ніж Німеччину. Немає небезпеки, щоб Англія пірвалася колись на Злучені Держави Америки, але таке могло би бути можливе, колиб місце Англії заняла Німеччина на морях. Тому Америка воліла заздалегідь забезпечитися перед Німеччиною. Саме з тої самої причини Америка вже й другий раз у війні по стороні Англії проти Німеччини.

Середньо - европейські конфлікти.

Так само завойовницький характер мають конфлікти Німеччини з Францією, Польщею та Чехією. Німецький нарід є переконаний, що його територія є для нього замала. Але так є, що на його межах не має вільних незаселених просторів, бо це краї старих народів французів, чехів, поляків, що є так само густо заселені. Замісць шукати розумного виселення надвишки людности поза Европу, Німеччина прямує до того, щоб поширити свою територію в Европі там, де нема місця. Тому напирає на своїх сусідів, на Францію, Чехію та Польщу, а це доводить до конфліктів, до воен.

Ніхто одначе в цілій німецькій історії не видумав би аж такого авантурничого пляну як Гітлер, що пішов понад голови інших пограничних народів — чехів, поляків, мадяр та румунів — завоювати багату Україну, хоч і ця країна була до цеї війни доволі вже густо заселена. Звідси його плян виправи на Україну та кольонізовання їх німцями або народами-сусідами Німеччини, яких плянував Гітлер виселювати з їх країн, щоб робити місце німцям. Такі цілі мало наприклад виселювання голяндців в Україну.

Пляни Гітлера у своїм заложенні був фантастичний, якщо таки прямо не божевільний, бо цілком неприродний. Ще поширювання німецької території коштом німчення сусідів, хоч воно брутальне та нелюдське, але хоч мало якісь вигляди природного поширювання. Натомісць навіть удатне заняття України під німецьку кольонізацію з конечности мусіло би було викликати не тільки гострі конфлікти з населенням України, що боронилосяб проти інтрузів, але також з усіми народами на шляху з Німеччини на Україну.

Практично це рівналосяб найстрашнішому поневоленню тих народів на століття, але теж початкови постійного революційного хаосу в Европі. Це що попередники Гітлера, як канцлер Бісмарк, хотіли робити поволи, здаючи сусідів крок за кроком, Гітлер хотів тепер зробити за одним замахом. Тому цей плян йому не міг удатися. А навіть якщо завоювання було йому удалося, то Німеччина мусіла би була таки вдавитися завеликим куском, споживаним наraз.

Східно - европейські конфлікти.

Завойовницький характер має теж участь Росії в европейськім конфлікті. Росія теж не вдоволяється своєю територією, яка вистарчає для її населення на яких двіста літ, але старається завоювати ще краї своїх сусідів: України, Білорусі, Румунії та інших, уже менших сусідів, як Фінляндії, Литви, Лотви та Естонії.

Росія вступила у теперішний воєнний конфлікт як союзник Німеччини та співучасник до поділу добичею. Доперва в другій частині війни вибух конфлікт поміж здобичниками за новонабуту добичу та за давну — за Україну. Якийнебудь був би конфлікт у Східній Европі це конфлікт більших чи менших імперіялістів — Польщі та Росії за західноукраїнські землі, Румунії, та Росії за українські та румунські землі. Російсько - фінляндський конфлікт це конфлікт за пограничну частину Фінляндії, потрібну Росії на це, щоб границя Фінляндії не була заблизько великого російського центра Ленінграду.

Чи і коли устануть війни в Европі?

Війни устануть в Европі тоді, коли не стане імперіялістів-завойовників, або коли заведеться такий лад, щоб завойовання були неможливі. Можливе це в двоякий спосіб. Можливе це тоді, колиб так переробити уклад Европи, щоб завойовники були слабші, а досі нападані сильніші. Тим самим наступилаб рівновага в Европі. Але теж можливе це тоді, колиб повстала якась свобідна спілка держав, навіть байдуже під чиїм проводом, коби тільки ті, що в проводі, зреклися національного поширювання, себто національного імперіялізму, або охоти переміняти союзні держави у свої економічні кольонії. Чи це можливе? Мабуть важко повірити, що можливе, бо народи, що є з природи імперіялістичні, важко духово переродити та з диктаторів національних зробити національними або етнічними демократами, як цю прекмету назнав віцепрезидент Волес. Колиб нині дійсністю було це, що нині Росія обіцює на словах, ми мабуть наближалисяб до такої щасливої розвязки в Европі. Але ніхто не знає так добре, що між словами Росії та її ділами безна непроходима, як це знає український нарід. Значить, що мусілаб тепер наступити якась величезна переміна, якесь чудо, щоби могло бути інакше, та щоб принаймні на два покоління не було нової світової війни.

Ол. Луговий — Права автора застережені

ЧОРНІ ХМАРИ ІЗЗА ПРИПЯТИ

Історична повість з часів Хмельниччини.

— 25)

— Тож так, вашмосці! заговорив Радзивил до всіх. — Я вислухав ваші думки. Кожний запропонований плян має свої добрі сторони і погані. Добре булоб обложити козаків, а другою частиною армії заняти Київ. За одним заходом і вовка вбити, і шкуру з медведя зняти! Тільки... Ми так і не знаємо, які сили стоять напроти нас за Дніпром; чи то козацька заслона, чи вся козацька сила. Це перше, — а друге — моє переконання, що ми зустрінемось десь недалеко з більшою козацькою силою. Розєднавши наші сили на дві частини, ризикуємо бути козацтвом розбитими. Правда, наша армія сильна, могутна, алеж і сили ворога нам невідомі. Цей плян відпадає. Другий — дати козакам за Дніпром спокій та рушати на Київ через Чорнобиль. Козаки може й не посміють голіруч, з двома гарматами нападати на Річицький замок. Колиб і напали, то наша залога в Річиці дасть раду й десятьом тисячам козацтва. Алеж бо козакам не доконче йти на Річицю розбивати собі лоби об замкові мури. Вони мають вільну дорогу по Задніпровю, де наших залог нема, на Рогачів, Бихов, Могилев, або Оршу. Яка нам користь, що ми здобудемо півзруйнований Київ, а допустимо козаків у саме серце незруйнованої Литви, ризикуємо втратою й руїною Минська, навіть Вильна, нашої столиці? Тому і цей плян відпадає. Зістається третий — здобути козацькі становища, знищити небезпеку руїни нашого запілля і тоді рушати на Київ. Я за тим пляном, вашмосці!

На тому й стало. Вирішено нарано заатакувати козацькі становища усею піхотою. Полковник Тизенгавзен старший з двома полками, в ночі ще, мав пройти за Лоївку. Нижче козацьких валів переправитись через Дніпро й ударити на козаків з півдня й запілля, від багнища Перистого. Ліве, північне крило, від ріки Сожі, мав заатакувати двома полками полковник Отенгавзен, а полковник Донавай, піддержаний всею артилерією, трьома полками та збірним баталіоном з недобитків форсувати Дніпро з фронту, від Лоїва. Князь суворо заборонив брати козаків в полон.

Старшини розійшлися певні перемоги. Думали, що взяте в чотири вогні козацтво буде змушене залишити свої позиції, або вигине. Не одному Старшині снився вже Київ, багата здобич і слава переможця... Ні старшини, ні сам Радзивил не сподівались, що не далі як завтра всі вони думатимуть не про похід на Київ, ані не про знищення козацтва за Дніпром, тільки... наспіх будуватимуть день і ніч вали довкола табору думатимуть про свою власну забезпеку й охорону.

IX.

Литовське військо відпочивало. Не відпочивало козацтво в укріпленнях Подобайла. Легко відбитий перший наступ не давав козацтву великих надій на дальші успіхи. Полковник Подобайло знав, що перший штурм був розвідчий, невеликою частиною литовського війська. І той штурм мало що не закінчився захопленням козацьких окопів. Врятувала честь козацького війська Седнівська сотня зо своїм отаманом. З ножами, зо списами вискочила на добігаючого валів ворога й відкинула його назад до ріки з великими стратами. Тепер, коли ворог болюче переконався у стійкости козаків, він поведе наступ всею піхотою. Козацтво не вдержить тоді своїх позицій, бо й з чим держати? Нема пороху до гарматок, ні куль до мушкетів. Половина полку озброєна холодною зброєю. В атаці і холодна зброя придасться, але проти вогню численних гармат шаблею чи списом нічого не вдієш...

Здогадувався козацький полковник, що литовська армія поведе наступ з усіх сторін, постарається відтяти його від Чернигова. Необхідно було добірними частинами обсадити крила позиції, забезпечити запілля. Війська на те не мав. Відбивши без зусиль перший наступ, наступного ждав вже тривожно, не сподівався вийти з нього живим. Допомогла козакам не так Дніпрова ширина, як злива. Козацтво скупчилося тоді по підкопаних у валах сховках, попід вози невеликого обозу, а кому і там забракло місця — ховався під прикриття старезних дубів. Все поховалося, навіть чатові. В зливу литовці дуже легко могли заняти козацькі вали, одначе того часу не використали. І для них страшною показалася розгнівана стихія.

Небезпеку литовського несподіваного нападу полковник Подобайло усвідомлював може краще, як самі литовські полководці. Лиш перестала злива він наказав знов обсадити вали, а сам з прибічниками усю ніч обїздив позиції. Підбадьорував козацтво — де похвалив за стійкість, а де необхідно було й доганив. Мов би душою відчуваючи, завірював козаків, що на литовську армію йде кілька козацьких полків, що та сила козацька не допустить їх гинути тут, на Радзивиловому шляху. Підбадьорював, виконував обовязок доброго команданта, хоч і сам не вірив своїм словам. Бо не знав він ще ні про прибуття Кричевського, ні про його призначення командуючим північним українським фронтом. Але знав полковник Подобайло, що його позиція це одинокий козацький острівець, одинока скеля, об яку мусять розбитись бурливі хвилі литовського моря, якщо ту скелю не змиють. І тому старався недопустити зневіри у вже бачивші литовську велику силу козацькі ряди. Козаків, однак, не треба було підбадьорювати:

(Дальше буде).

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

ВИПУЩЕНО БАГАТІ ПРИПАСИ ЯЄЦЬ НА РИНОК.

НЮ ЙОРК. — Военна Харчева Адміністрація випустила на ринок великі припаси яєць, внаслідок чого ціна яєць значно зменшилася. Надіються, що домашні господині будуть тепер приладжувати б і л ь ш е страв з яєць ніж досі тимбільше, що ярини консервованої в бляшаних коробках буде обмаль. Адміністрація Харчів видала окремі друковані вказівки, як приладжувати страви з яєць.

РЕЗОЛЮЦІЇ

ДРУГОГО КОНҐРЕСУ АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ,

що відбувся в суботу, 22. січня 1944 р. у Філядельфії, Па.

(Докінчення)

V. Неамериканська протиукраїнська кампанія.

З УВАГИ, ЩО
в часі, коли обєднання всіх сил населення є життєвою справою у воєнних змаганнях нашого краю, деякі неамериканські елементи викликують замішання в пресі, по радіо та прилюдним підбурюванням, нагінкою і клеветою, киданою на патріотично та демократично настроєних американців українського роду; ті елементи кидають безпідставні та неправдиві обвинувачення проти їх привязання до справ та ідеалів Америки; також

З УВАГИ, ЩО
такі злобні спроти наклепів та обчернень доброго імени та патріотизму українсько-американського народу є джерелом розєднання сил краю та расової ненависти; тому

ПОСТАНОВЛЯЄМО,
щоб Український Конґресовий Комітет Америки, як репрезентативне й уповажнене тіло українсько-американського народу поробив усі можливі старання для викриття цеї кампанії неамериканської протиукраїнської кампанії обчернювання як також і джерел цих чужих затій і скритих мотивів.

VI. Потвердження резолюції Вашинґтонського Конґресу з 1940 р.

З УВАГИ, ЩО
оцей Другий Конґрес Американців Українського Роду і його провідне тіло, себто зреорґанізований Українсьский Конґресовий Комітет Америки, мають свій початок у Першім Конґресі Американських Українців, що відбувся у Вашинґтоні в травні 1940 р., та що обидва тіла основані на тих самих підставах, себто на службі Америці вчасі теперішньої війни, і помочі Україні відзискати свою державну незалежність, — а ті підстави були мотивом скликання першого конґресу; тому

ПОСТАНОВЛЯЄМО,
щоб оцей Другий Конґрес Американців Українського Роду потвердив усі резолюції, приняті Першим Українсько-Американським Конґресом, що відбувся у Вашинґтоні в травні 1940 р., за виїмком частини резолюцій, що відноситься до формальностей його орґанізації, бо цю частину змінено за згодою представників українсько-американських громад, тут зібраних; дальше

ПОСТАНОВЛЯЄМО,
щоб делеґати, зібрані на теперішньому конґресі запросили всі українсько-американські орґанізації, як місцеві так і загально-краєві, які одобрили резолюції, приняті Першим Українсько-Американським Конґресом, для повного співділання з теперішним зреорґанізованим Українським Конґресовим Комітетом Америки з метою обєднання й посилення відповідно до своїх сил воєнних змагань нашого уряду для таких цілей: скріпити серед нас самих і цілого населення Америки солідарність і жертвенність, конечну для осягнення перемоги над нашими ворогами; помогти українському народови на його рідній землі вибороти свободу й демократію, якими ми, їхні американські свояки, маємо щастя втішатися тут у нашому краю.

VII. Українська Воєнна Допомога.

З УВАГИ, ЩО
Україна, головна страдальниця в цій війні, є краєм руїни, голоду і терпінь, де населення загибає з голоду, недостатку одягу та інших необхідних життєвих конечностей; а теж

З УВАГИ, ЩО
поза границями війною навіщеної України є порозкиданий по цілій Европі приблизно цілий міліон українських вигнанців - утікачів, бездомних і безпомічних жертв війни та безоглядного переслідування чужих наїзників України; тому оце

ПОСТАНОВЛЯЄМО,
що цей Другий Конґрес Американців Українського Роду: 1. признає як необхідну конечність прийти з безпосередньою допомогою оцим нещасним українським воєнним жертвам та втікачам для їх рятунку; 2. апелює до всіх українсько - американських єпархій, їх владик, духівництва, парафій, а також і всіх українсько - американських ґазет, братніх бенефітових стоваришень, комітетів й товариств, щоб занялися збиранням засобів для допомоги цьому важному людяному ділу у відчуттю конечности облекшити невимовні страждання наших українських земляків за океаном; 3. доручує і уповажняє Український Конґресовий Комітет поробити старання для зорґанізовання в нашому краю чисто гуманітарного і неполітичного Українського Воєнного Комітету Допомоги Жертвам і Втікачам та передати в його руки обовязок укладати пляни, зосереджувати, адмініструвати або спонукати приняти під свою опіку засоби призбирані для допомоги українським жертвам війни та втікачам усюди, де вони найшлись би; постачати харчі і вбрання; дбати про захист та інші життєві конечности, як також медичні та інші необхідні услуги. 4. доручує і уповажнює Український Конґресовий Комітет розголосити належно безвихідне положення українських воєнних жертв і втікачів і подати це до відома відповідним американським урядовим чинникам, Червоному Хрестови, Адміністрації Ріліфу й Реґабілітації Обєднаних Держав і іншим того роду установам з метою дістати від них поміч та співділання при орґанізуванню вище пропонованої української допомогової акції.

VIII. Фонд Праці Українського Конґресового Комітету.

З УВАГИ, ЩО
Український Конґресовий Комітет Америки має між своїми головними завданнями 1. Зосередити і скріпити діяльну участь американських українців у воєнних змаганнях Америки, включаючи кампанії за Воєнні Бонди, на Червоний Хрест, Краєвий Воєнний Фонд і Дарунок Крови; 2. помогти українцям в їхньому краю, занятім тепер ворогами, добитися при кінці війни справедливого й рівного трактування з іншими признаними націями як свобідного, незалежного і обєднаного члена в складі европейських народів; 3. інформувати американську прилюдну опінію про вклад українців в американське життя й культуру та теперішні воєнні змагання; інформувати теж про положення й недолю українського народу на його навіщеній війною рідній землі та про його вікову боротьбу за державну незалежність; 4. підняти акцію для придбання допомоги потерпівшим українським воєнним жертвам та втікачам; 5. остаточно теж виконати вище згадані завдання: а) піддержати працю для координації, обєднання й скріплення українського громадського орґанізованого життя й діяльности; б) видавати оповістки та звіти для вжитку преси; в) утримувати постійні рекорди українсько-американської участи у воєнних змаганнях нашого краю; і г) взагалі поробити всі можливі старання серед теперішних воєнних відносин, згідно з воєнними змаганнями та державною політикою Америки; а теж

З УВАГИ, ЩО
для успішного виконання вище наведених цілей Українським Конґресовим Комітетом Америки потрібна не лише моральна підтримка, але й матеріяльна допомога збоку американсько-українського громадянства; з цих причин

ПОСТАНОВЛЯЄМО,
що оцей Другий Конґрес Американців Українського Роду взиває американських українців і їх установи та орґанізації дати Українському Конґресовому Комітетови беззастережну моральну підтримку, а водночас складати жертви й дари на його Фонд Праці. Цей фонд є необхідний для успішгоо виконання патріотичної й незвичайно потрібної діяльности Українського Конґресового Комітету, як громадським ладом вибраного, репрезентатативного авторитетного тіла американців українського роду.

ФРАНЦУЗЬКІ ОСОБОВІ ВАҐОНИ НА СОВЄТСЬКОМУ ФРОНТІ.

СТОКГОЛЬМ, Швеція, (ОНА). — Шведський кореспондент доносить зі Львова, що будучи на стації він бачив, що німці переробили французькі особові ваґони на подорожні військові шпиталі і перевозять ними ранених вояків зі східного фронту. Дотепер німці лікували ранених в львівських шпиталях, але тому, що червона армія пре на захід, тяжко ранених німецьких вояків перевозять до Кракова, Праги і Відня. У Львові лікують тільки легко ранених, яких по кількох днях знов висилають на фронт.

Кореспондент пише, що в окупованих німцями краях є великий брак лікарів. В Галичині можна бачити лікарів майже з цілої Европи. У Львові є лікарі з Бельґії, Франції, Югославії, Данії, Норвеґії, Болгарії.

ПІДПИРАЙТЕ БИЗНЕСМЕНІВ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В „СВОБОДІ", А ТИМСАМИМ ПІДІПРЕТЕ „СВОБОДУ".

За співпрацю з канадійською Україною

(З нагоди статті „Ми є проти", поміщеної в тижневику „Будучність Нації" з 14. січня 1944., що виходить як Бюлетень Братства Українців Католиків Канади).

* * *

„Хочемо надалі остати добрими сусідами, але не йти задалеко. Нам у Канаді добре, може лінше навіть під многими оглядами, як Вам там в Америці" — це кінцеве заключення статті.

Коли ми вперше кидали запит в сторону канадійських українців, ми не знали, хто зголоситься з відповіддю. Одначе ми вірили, що запит не останеться без сліду. Навіть приблизно не відчували ми, яка може бути відповідь. Вона прийшла понад наше сподівання. Заключення знамените: „Нам у Канаді добре"... Які щасливі булиб ми в Злучених Державах, колиб ми могли дати таку відповідь. А то сам часопис стверджує, що нам у стейтах зле. Пригадує нам на наші витрачені зусилля в Ню Йорку й каже: „В метрополії світу українці живуть довше, ніж ми в Канаді. Є їх більше як в нашім Виннипеґу. Але що вони там осягли, серед добробуту й вигод? Що вони там мають?".

На це відповідь: Коли понад 60 літ минає, як серед нюйорської громади йде праця визначних наших провідників, що не жалували себе в нічому, а проте не осягнули навіть половини того, що має Виннипеґ, то на це мусить бути причина. Отже Ню Йорк був уже розбудований і забудований, як почалася українська іміґрація. Це вже було світове місто, коли перші наші земляки сюди заблукали. І вони самі бачили, що тут нічого не вдіють і тому негайно виїздили туди, де вони могли ще щось осягнути. Ню Йорк це була переходова брама для українських іміґрантів. Раз вони перейшли цю браму, гнали світами, аж на канадійські прерії, розбудовували там життя із самих початків, створили собі самі своє життя і ним жиють. А ті, що осіли в Ню Йорку й коло Ню Йорку, перли проти рожна, бо жили вірою. І хоч мало осягнули, але таки створили осередок. Не на плодовитій землі, але буквально на камени. І так привикли до цього каменя, що вважають його угольним каменем украйства. Щось як ті з Ґімлі, в Манітобі. Осіли на каменистім ґрунті, а не вступалися. Така вже натура вперта, хоч може нерозумна. Тепер цього вже не змінимо.

Мають наші канадійські браття свої осяги, маємо ми й свої. Може іншого роду, але трівкі і важні. Важні не лише для нас, але і для канадійських українців. Важні тому, що вважаємо їх за спільне добро цілої громади, що покликується на своє українське походження.

Виходимо зі становища, що не лише для себе особисто живемо, але ще й для ідеї. Коли в нас Український Народній Союз із 42,000 зорґанізованих членів, між ними частина з Канади, бо Союз і в Канаді чартерований, це спільне наше добро, отже стейтських і канадійських українців. Говорячи про Союз, не зменшуємо вартости інших подібних орґанізацій. Отже цей Союз може бути важним товчком до взаємного порозуміння і до зближення всіх українців з Північно-Американського Континенту, що користуються анґльосаксонськими політичними ідеями свободи й демократії. Поручаємо його канадійським землякам як спільне добро до вихіснування не лише на тепер, але й на будуче. Тут понад 7,000,000 долярів маєтку. Варта його зберігати і збільшати для потомности. Є і Свобода, щоденник українською мовою, не легко розвинений, що має високу ціль: Плекати традицію української цивілізації, культури, і плекати рідні ідеали серед незвичайно важких відносин. І цей щоденник вважаємо за спільне добро стейтських та канадійських українців.

Не легковажмо теж і осягів на полі церковнім, без огляду на прихильність чи ворожнечу. Наприклад Стемфорд із музеєм і школами може теж стати спільним добром обох частин Північної Американсько-Української збірноти. А є ще й монастирі, є сиротинці.

Понад те: В теперішньому часі живе в Злучених Державах ціла група культурників, науковців, артистів. Як би так зійшлися представники канадіуського й стейтоького громадянства, чи не можнаб скласти плян, як їх використати для поширення рідної традиції та для покладення основ під нову ділянку діяльности?

От видавничий рух устав, а ще є для кого писати і друкувати. От нема ще українсько-анґлійського словаря, а він усе буде потрібний. Чи не вартаб для таких цілей використати це добро, яке вже є, а побільшити його відповідно до евангельської притчі про таланти?

Як цей голос найде прихильне приняття, то найдеться ще дещо більше до розпамятування і плянування.

С.

НАЦІСТИ ВИГУБИЛИ В ПІНСЬКУ ВСЕ ЖИДІВСЬКЕ НАСЕЛЕННЯ.

ЛОНДОН, (ОНА). — До Лондону прийшла вістка, що як німці окупували Пінськ, то в першу черґу рішили вигубити там жидівське населення. Робили це з такою систематичністю, що сьогодні в Пінську нема одної жидівської сімї.

Польські і жидівські вигнанці в Лондоні, які знають Пінськ, говорять, що перед війною населення того провінціонального місточка виносило около 35,000 душ, з того половина жидів. Жиди, як звичайно, займалися торговлею, але було також багато робітників, професіоналістів, ремісників і візників. Жидівська громада мала в Пінську свої народні інституції, божниці, товариства, тощо, але кажуть, що як прийшли німці, то все те понищили.

АЛІЯНТСЬКА БАЗА В ІТАЛІЇ. Карта показує базу, яку аліянтські війська створили собі в Італії на полудне від Риму. Німці атакували завзято на аліянтські позиції під Чістерною, але аліянтські війська видержали атаки.

До всього членства У. Н. Союзу!

Взиваємо все наше членство взяти активну участь в **4-тій воєнній позичці.** Обовязком кожного члена є не тільки самому закупити бонди на можливо найвищу суму, але також попрацювати над тим, щоб зербувати якнайбільше покупців з круга своїх знайомих та приятелів.

До цього обовязку взивають нас наші сини, брати, чоловіки, що віддають своє життя на полю бою за нас, нашу свободу, за наше краще завтра.

Виконати це є теж нашою патріотичною повинністю як членів У. Н. Союзу супроти теперішніх величезних воєнних вимог нашої країни.

До цього обовязку кличе нас і постанова Українсько-Американського Комітету Продажі Воєнних Бондів, що поставив собі за ціль розпродати в цій 4-тій воєнній позичці бондів на суму пять міліонів долярів.

Ми мусимо доконати того, щоб ця ціль була вповні осягнена. Тому берімся до праці негайно. Хай отже кожна членкиця і кожний член станутъ активними працівниками в цій нашій кампанії за продаж бондів на суму пять міліонів долярів.

А щоб У. Н. Союз міг мати докладний реєстр щодо того, на яку суму воєнних бондів закуплять його члени в цій 4-тій воєнній позичці, то просимо:

1. Щоб кожний член, купуючи бонди в часі теперішньої 4-тої кампанії продажі воєнних бондів, вживав при купні бондів тільки цеї аплікації, на якій вгорі є напис: UKRAINIAN AMERICAN WAR BOND DRIVE, under the auspices of the UKRAINIAN CONGRESS COMMITTEE.

2. Щоб кожний член, купуючи бонди, домагався, щоб банк, почта, чи фабрика (залежно від того, де даний член буде купувати бонди) прибили свою печатку на посвідці, званій RECORD RECEIPT.

3. Щоб кожний член, виповнюючи посвідку (RECORD RECEIPT) подав на ній докладно своє імя і назвище, адресу, число відділу У. Н. Союзу, до якого належить, та суму закуплених бондів.

4. Щоб кожний член памятав, що цю виповнену посвідку (RECORD RECEIPT) треба вислати негайно на адресу: **UKRAINIAN AMERICAN WAR BOND DRIVE, 847 North Franklin St., Philadelphia, 23, Pa.**

ЗА ГОЛОВНИЙ ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ
У. Н. СОЮЗУ:

М. Мурашко, гол. предс. **Д. Галичин,** гол. секр.

РОБІТНИКИ НА НОВІЙ ҐВІНЕЇ. — Тубильці на Новій Ґвінеї можуть працювати легко навіть у тропікальну спеку. Це робить з них ідеальних робітників. Наймають їх через те на різні роботи для воєнних цілей. На світлині тубильці працюють при будові схоронища проти бомб під кермою одного американського вояка.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

Збірка з коляди.

Заходом жіночого товариства, ім. О. Кобилянської, від. 29. С. У. А., скликано збори урядників місцевих товариств в справі коляди, що призначена повоєнним жертвам в краю. Вибрано тимчасовий комітет, який занявся колядою. Другі наради комітету відбулись 30. січня, на яких ухвалено запросити листовно усі українські товариства на 13. лютого на наради в справі закупна воєнних бондів на спеціяльні аплікації. За гроші, що прийшли з коляди ухвалено закупити воєнні бонди, а як війна закінчиться, то вишлеться тим бідним жертвам війни.

Коляду зложили: Н. Житарук $6; Мол. Маланчук $5; по $2: І. Маланчук, П. Мидинський, А. Королишин, М. Радимський, П. Заяць, Н. Вецал, О. Колісник, Д. Ґимбаровський, М. Чагарин, А. Борис, П. Бабій, М. Сербай, М. Бравчук, О. Косюк, П. Василишин, М. Кришталович, А. Самборська, І. Коцюба, В. Куравський, І. Кузій, І. Тепер, Й. Кава; по $1: Я. Мостецька, П. Клекот, Ю. Самборський Д. Лукиник, М. Чирвінська, І. Боднар, Я. Зарівна, В. Липський, Л. Швак, М. Заплітний, М. Підгорецький, П. Демут, М. Камфонік, П. Коцюба, А. Пророчок, І. Сорокатий, І. Гуцол, Т. Лаба, В. Кучирявка, А Сирота, П. Лапчинський, К. Пригарська, М. Чирвінський, Т. Чагарин, Й. Чагарин, Д. Лукиник, І. Рудик, Г. Корчій, Л. Гончарик, П. Гук, Т. Паньків, Д. Ясіньчук, З. Каролишин, В. Лановий, Ремінник, М. Копернюк, М. Яцишин, П. Сорокатий, М. Барадачевська, К. Сулима, І. Околіта, Й. Яловий, А. Сарахман, К. Альберт, Д. Піжинський, М. Кузів, М. Кінаш, Л. Бурачок, В. Козак, О. Рогожинський, П. Ґудз, М. Барилюк, В. Карась, А. Боднар, А. Свірська, П. Стойко, К. Корніцький, Й. Ходоровський, А. Дзяман, Ф. Дзяман, Н. Глядик, Л. Герман, Й. Кmasьнiць-кий, М. Стелена, А. Богович, М. Карась, Ф. Кафонік, Н. Дзяман, М. Михалюк, Я. Косюк, А. Каськів, о. Д. Лищишин, Г. Кічак, С. Садовський, Е. Липський, О. Чубай, І. Стрик, В. Пасєчний, В. Кушнір, Н. Михалюк, М. Пасєчна, П. Шевчук, М. Тимкович, І. Назарик, П. Ґембаровський, М. Захарків, Й. Бородачевський, І. Пурич, М. Ґніт, В. Коцюбинський, М. Сулима, І. Кокольський, Л. Комоніцький, М. Грошовий, В. Кінаш, Ю. Ґудз, Гуральський, В. Бурак, Стрик, М. Фірман, П. Соломка, М. Бойко, М. Фидишин, С. Свірський, Д. Бойко, Проборівський, І. Познанський, Я. Гричух; по 75 ц.: Г. Кучер, Заходнік, П. Лановий; по 50 ц.: А. Ґурняк, І. Гливка, А. Паславська, К. Липка, А. Лапчинський, Й. Градюк, П. Кічак, Н. Ґаврода, Т. Пригарський, Е. Петровіч, Я. Ірза, М. Кашуба, І. Градюк, В. Червінський, Ф. Гнєцко, А. Зелененька, В. Кучер, Ю. Іванович, П. Романович, Бухтик, Домінік, Сулима, А. Кокольський, М. Заяць, І. Гучак, А. Шевчук, М. Гричук. Дрібними $1; разом заколядовано $184.75.

Щира подяка належиться громадянам Петрови Клекотови і Ярославови Гричухови, що возили колядників задармо.

Колядувати ходили отсі громадянки і громадяни: Р. Вецал, К. Каролишин, Т. Паньків, А. Гончарок, Я. Мостецька, М. Колісник, П. Гук, І. Околіта, Ю. Самборський, О. Косюк, І. Кокольський, М. Кінаш, Я. Гричух, О. Литвинець.

Марія Колісник, секр.

БРУКЛИН, Н. Ю.

Театральний Гурток при праці.

Новозорґанізований театральний гурток, при Укр. Нац. Домі в Брукліні, ідучи на услуги всім орґанізаціям і товариствам, включаючи Національний Дім, дав в тім сезоні кілька театральних вистав.

Відограно для тов. Б. Хмельницького, від. 158 У. Н. С., дві прегарні співучі оперети „Вечір на Хуторі" і „На перший Гулі".

Для Тов. Родичів, що мають своїх синів в збройних силах Америки, відограно перший раз на сцені оперету Калиніца „Засвистали козаченьки".

Великою несподіванкою для Бруклинської громади була неділя, 16. січня ц. р. Перший раз наша громада мала нагоду побачити на сцені невмирущу драму Старицького „Ой не ходи, Грицю, та на вечерниці", відограну місцевим театральним гуртком. Прекрасні декорації, що представляли село в Україні в Різдвяні Свята, поява колядників коло хати, і Хоми, прикували до крісел битком виповнену салю Національного Дому глядачів, що слідили за кожним рухом колядників в сільських зимових строях.

Рознеслась традиційна щедрівка „Чи дома, дома, бідная вдова", та нова додана коляда п. Марії Осадчук „Там при долині росте калина". Можна було завважити сльози в очах глядачів, бо певно всім пригадались родинні звичаї, що так кожному з нас дорогі.

Живчиком і провідними артистичними силами в драмі були широковідомі з української сцени п. Марія Осадчук в ролі „Марусі" і Стефан Атаманець з Ню Йорку в ролі „Хоми". Обидвоє вложили в свої ролі душу і серце. Технічно-артистично виконані рухи, та поведінка їх на сцені заслуговує на признання дійсних артистів, доказом чого були гучні оплески при кожній їх появі на сцені.

Запрошений гість чужинець ґратулюючи п. М. Осадчук за її гру сказав таке: Дивно мені, що буденна жійка-робітниця може видати з себе тільки здібности, енерґії та витривалости в так важній співучій ролі „Марусі".

Похвально відограв ролю „Гриця" Микола Трушко, знаний з многих попередних виступів. В нього приємний тенор.

В дальших головних ролях належито вивязались пані Сосницька в ролі Галини, М. Черник в ролі Дарини, Пагут — Степаніди, та М. Городецька з Ню Йорку знаменито віддала ролю Вусті, П. Яцишин в ролі Дмитра, Павлин в ролі Потапа, Бішко в ролі Охрима, Возняковський, Бішко, Тараско, Посікора та тенор п. Малець.

Цей самий театральний гурток ставив в неділю, 23 січня ц. р., оперету „Ох не люби двох", для Тов. Запорозької Січи, від. 325 У. Н. С. В цій веселій наскрізь співучій опереті виказали свої таланти на сцені Микола Перчишин з Ню Йорку, пані Марія Осадчук і п. Троїцький, бувший член капелі О. Кошиця. В інших головних ролях брали участь А. Сосницька, Пагут, Костів, Яцишин, Бішко, Павлин, Малик в ролі жида, що знаменито вивязався, та Возняковський.

Безплатно в користь Національного Дому підготовляється драма „Жидівка Вихрестка".

Повище названі штуки були під управою М. Іванова, хорові підготовки В. Савіцького, при піяні М. Корикора.

Громадянин.

В ШВЕЦІЇ НАХОДИТЬСЯ 50,000 ВОЄННИХ БІЖЕНЦІВ.

СТОКГОЛЬМ, Швеція, (ОНА). — Департамент суспільної опіки видав заяву, що в Швеції находиться більше як 50,000 воєнних біженців. Між ними тисячі норвежців, данців, французів, поляків, сербів. Є багато росіян, українців і білорусів, які потрапили вирватись з німецьких концентраційних таборів в Норвеґії.

Шведський уряд ставиться до воєнних біженців досить добре і старається зразу дати їм поміч, а опісля помагає їм приміститися десь на працю. Шведська суспільність розуміє незавидну долю воєнних біженців і помагає їм чим, і як може. Серед біженців є люди різного віку і стану, робітники, люди вільної професії, інжиніри, техніки, військові, залізнодорожники, тощо. Вони оповідають неймовірні речі про те, як націсти їх переслідували, як мучили їх довгогодинною працею, та як старалися переконувати їх, що націстівська форма державного правління є найліпша.

ДВОХ З РОДИНИ. — То все, що осталося з великої колись родини китайських селян: дідо й внучок. Родина покинула повіт Чангтег, як там почалися китайсько-японські бої; їх двох вернулося, як японців прогнано з їх рідного села. По дорозі в рідне село стали на відпочинок.

НІМЦІ ВИВОЗЯТЬ З УКРАЇНИ ПРАЦЕЗДАТНИХ ЛЮДЕЙ.

БЕРН, (Швайцарія, (ОНА). — Наспівша з Будапешту мадярська преса принесла вістку, що відступаючи з України, німці забирають з собою всіх працездатних людей обох полів. Польські біженці з Галичини оповідають, що бачили десятки тисяч совєтських громадян, обдертих і голодних, яких німецькі вояки провадили на каторжну працю до Німеччини. Один з щойно прибувших польських втікачів говорив, що будучи недавно в Станиславові, бачив на залізничній стації цілий поїзд українських робітників. Їх везли до Відня працювати в фабриках амуниції.

Вище наведену вістку підтверджує націстівська ґазета „Нахтавсґабе", яка пише, що на Україні відбувається велике переселення народу. Залізничі стації в Галичині, пише ґазета, заляті совєтськими громадянами з України, які їдуть на захід. Їх ви стрінете в кожному галицькому місточку, на кожній битій дорозі.

Повернувший іноді з Відня швайцарський подорожний оповідав, що в одній фабриці літаків під Віднем працює около десять тисяч українських робітників. Їх німці тримають в робітничих концентраційних таборах і заставляють працювати по чотирнадцять годин денно.

НІМЦІ ЗАБОРОНИЛИ ПОЛЯКАМ ЇЗДИТИ АВТАМИ.

СТОКГОЛЬМ, Швеція, (ОНА). — Наспівша з Німеччини преса принесла заяву німецького ґубернатора в Польщі, в якій говориться, що полякам не можна їздити автами. Вони можуть бути тільки керівниками (шоферами) для німців. В заяві дальше говориться, що як хто з поляків позволить собі зіґнорувати пересторогу, то попавши в руки поліції, такий злочинець буде негайно розстріляний.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 4. лютого 1944 р. помер у 49. році життя

СТЕФАН ФЕДІРКО,

член Бр. св. Кирила і Методія, від. 86, У. Н. Союзу в Олифант, Па.

Покійний походив з села Теплиці, пов. Ярослав, Галичина. До У. Н. Союзу вступив 1924 року. Полишив у смутку жену Анастазію, троє дітей: дві дочки і сина, котрий служить в американській армії на другій стороні; брата Василя в Олифанті і двох братів та сестру в старім краю.

Похорон відбувся 8. лютого з дому жалоби до української церкви св. Кирила й Методія, а відтак на парохіяльний цвинтар на Пеквіл, Па. — В. Й. П.!

Секретар.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Сестр. Благовіщення, від. 125, повідомляє члениць, що звичайні збори відбудуться 20. лютого, в год. 12:30 пополудні, в парохіяльній гали при Оклей і Райс ул. — А. Васильовська, предс.; К. Плитяк, кас.; І. Подола, секр.

МІЛВІЛ, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 347, відбудуться в неділю, 20. лютого, в 2. годині пополудні, в гали де звичайно. Просимо всіх членів і членниць прийти конечно на ті збори, бо будуть дуже важні справи. Тепер іде кампанія за 4-ту воєнну позичку, тому і нам треба закупити якнайбільше воєнних бондів, щоб ми не лишились позаду інших українських кольоній. Українські аплікації дістанете на зборах. Просимо прийти на означений час. — Г. Замойський, пр.; П. Старжевський, кас.; Г. Тимчій, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Тов. ім. І. Франка, від. 83, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 20. лютого, в год. 1. пополудні, під ч. 847 Н. Френклин ул. Просимо членів прийти на ці збори, бо буде обговорена справа 50-літнього ювилею У. Н. Союзу. Довгуючих членів просимо прийти і заплатити свою залеглість. — С. Чорномаз, секр.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. — Збори Тов. Любов, від. 370, відбудуться в неділю, 20. лютого, по Сл. Божій, в церковній гали, 127 Парк ул. Взиваємо всіх членів прийти на ці збори, бо є важні справи до полагодження. — П. Возяник, предс.; К. Стасюк, кас.; М. Сампара, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 106, відбудуться в неділю, 20. лютого, в годині 12:30 вполудне зараз по Сл. Божій, в гали церковній, Оклей і Райс ул. Просимо членів і членниць конечно прийти, бо маємо дуже важну справу, а це продаж воєнних бондів 4-тої позички. Просимо всіх членів і членниць прийти на ті збори приготовані купити принаймні один бонд. Уряд постарався кілька молодих дівчат, котрі будуть вам виписувати аплікації на бонди. Всі стараймося закупити якнайбільше бондів 4-тої позички. Суспендовані члени мають явитися і заплатити залеглий довг, то будуть приняті наново. — В. Любас, предс.; М. Попіль, кас.; Г. Дацьків, секр.

ДЖАНСТАВН, ПА. — Відділ 300 повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбудуться 20. лютого, в У. Н. Домі, 630 Мейпл Еве., в 2. год. пополудні. Річні збори мали відбутися в січнім, але через брак членів на зборах відложено на лютий і повідомити членів через пресу, щоб кожний член, як не працює, прибув на ці збори. На зборах буде звіт уряду на 1943 рік і вибір уряду на 1944 рік. Кожний член повинен старатись приєднувати нових членів. — За уряд: В. Олексюк, предс.; Т. Кавчак, скарб.; А. Годчак, фін.-секр., 335 Decker Ave., Johnstown, Pa.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 372, відбудуться в суботу, 19. лютого, в годині 7.30 ввечір, в домі 122 Ліберти вул. Просимо всіх членів і членниць прийти на час, бо маємо багато справ до полагодження. Довгуючі члени повинні вирівнати свої вкладки. — Ю. Голинський, пр.; В. Реновець, кас.; Й. Ярема, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Бр. св. О. Николая, від. 175, повідомляє, що збори відбудуться в неділю, 20. лютого, в годині 12:30 точно, в гали У. Н. Дому, 4655 Мартін ул. На ці збори всі члени повинні прийти, бо маємо багато важних справ. Буде звіт делеґата з Конґресу, справа 50-літнього ювилею нашого Союзу і кампанії за приєднування членів. Тому прийдіть всі на час, бо галя по другій годині буде занята. Просимо довгуючих членів вирівнати свій довг. — В. Братусь, предс.; А. Диків, кас.; В. Бартош, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Бр. Рожд. Пр. Богородиці, від. 259, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 20. лютого, в годині 2. пополудні, під ч. 4950 С. Пауліна ул. — За уярд: В. Горинець, предс.; А. Партика, кас.; І. Побуцький, секр.

ТАРЗАН, ч. 921. Заклик до єдности.

Вернувши до товариства, Тарзан заявив: „Я пообіцяв собі знищити наїзника. Хто зі мною?"

Кожний чоловік виступив наперед, білий і чорний. Тарзан узяв від одного вояка спису.

Він проколов нею палець кожного рекрута, поки з нього просякла кров.

Потім сказав: „Від тепер будемо зватися: „Списа волі", що заприсяглася на перемогу або смерть!"